



Samenvatting proefschrift Lotte Timmerman

“Exploring the mental health of living kidney donors”

**Promotie: 2 december 2015
Erasmus Universiteit Rotterdam**

Promotoren:
Prof. dr. W. Weimar
Prof. dr. J.J. van Busschbach

Co-promotor:
Dr. E.K. Massey

Transplantatie met een nier van een levende donor is de beste optie om het leven van mensen met eindstadium nierfalen te verlengen en te verbeteren. De voordelen voor de donor zijn minder duidelijk: een donor is een gezond persoon die een operatie ondergaat in de eerste plaats om het leven van iemand anders te verbeteren. Het is daarom belangrijk dat negatieve lichamelijke en psychologische gevolgen na nierdonatie bij leven voorkomen worden en positieve gevolgen zoveel mogelijk worden bevorderd. In de laatste decennia is er veel onderzoek gedaan naar de lichamelijke gevolgen van nierdonatie bij leven en de screening en begeleiding van donoren om negatieve lichamelijke gevolgen te voorkomen. Er is echter weinig onderzoek gedaan naar de psychologische gevolgen van nierdonatie bij leven en hoe donoren gescreend en begeleid moeten worden om negatieve psychologische gevolgen te voorkomen. Het doel van mijn proefschrift was daarom om te bekijken in hoeverre donoren die bij leven hun nier afstaan een verandering laten zien in hun geestelijke gezondheid van vóór tot na de donatie en welke sociodemografische, psychologische en medische factoren van invloed zijn op (de verandering in) de geestelijke gezondheid van donoren.

De hoofdconclusie van mijn proefschrift is dat de meeste donoren geen veranderingen laten zien in hun geestelijke gezondheid tot één jaar na de donatie. Een klein gedeelte laat een positieve of negatieve verandering zien. De veranderingen die de minderheid van donoren laat zien is echter niet meer of minder dan in de algemene populatie wordt gevonden. Dit suggereert dat de veranderingen in geestelijke gezondheid die een minderheid van de donoren laat zien niet door de donatie veroorzaakt worden. Er is daarom geen reden om potentiële donoren af te wijzen op basis van psychologische redenen, met uitzondering van potentiële donoren die niet wilsbekwaam zijn om met een behandeling in te stemmen als gevolg van hun psychologische/psychiatrische stoornis.



Er is een aantal donoren dat baat zou hebben bij extra psychologische begeleiding. Er zijn verschillende risicokenmerken geïdentificeerd die samenhangen met een stabiel slechtere geestelijke gezondheid:

- verwachtingen van veel waardering vanuit de omgeving na de donatie
- de verwachting dat de donatie veel negatieve gezondheidsgevolgen met zich mee zal brengen
- het gevoel niet in staat te zijn om met tegenslagen om te gaan tijdens de donatie
- negatieve gedachten over de donatie
- een geschiedenis van psychologische problemen
- weinig sociale steun ervaren
- niet de neiging hebben om problemen actief aan te pakken
- een jongere leeftijd
- geen werk hebben
- geen religie aanhangen
- geen partner hebben

Donoren die zelf een complicatie hebben gehad of waarvan de ontvanger heropgenomen is geweest, hebben ook meer kans op een verslechtering in hun geestelijke gezondheid. Professionals moeten monitoren of de risicofactoren aanwezig zijn bij (potentiële) donoren voor en tijdens het donatieproces en inventariseren of een persoon in dat geval behoefte heeft aan extra begeleiding. De interventies kunnen gericht zijn op het verminderen van stress/psychologische klachten, het verbeteren van welzijn en/of de risicofactoren, zoals een interventie gericht op onrealistische verwachtingen. Daarnaast is het essentieel dat potentiële levende nierdonoren geïnformeerd worden over de psychologische impact van nierdonatie bij leven en de factoren die daar van invloed op zijn en de mogelijkheden voor extra psychologische begeleiding. Deze aanbevelingen zullen bijdragen aan een verbeterde psychologische ondersteuning van donoren die bij leven hun nier afstaan of hebben afgestaan.